

„Besti Päevaleht“, 29.I'02

Elvirat (Asta Krikšciunaite) ihalev don Carlo (Hyoung-Kyoo Kang) loobub lõpuks armastatust Ernani kasuks. FOTO: HARRI ROSPU

„Ernani“ haarab aegumatu muusikaga

"Ernani" haarab aegumatu muusikaga

► Mati Palm alustas "Ernani" esiettekandega oma juubelietenduste sarja

Virve Normet
muusikaajakirjanik

OOPER ► Mõnel teatriõhtul tabab publikut eufooria: lavateose muusika täidab saajaprotsendiliselt oma salapärast missiooni ja paneb rohkem kui pooltuhat inimest vaimustunult aplodeerima, omavahel pilke vahetama. Estonia "Ernani" võib pidada üheks selliseks õnnestumiseks, seda tuleb kindlasti vaatama minna!

Verdi "Ernani" muusika on erakordselt dramaatiline, vapustades hinge ja pakkudes ometi ka sulnist ilu. Aga tal on juures ka üks verdilik omapära: kõik need epiteedid toimivad ainult väga-väga hea ettekande korral!

"ERNANI" ESIETENDUSEL astus publiku ette hulk maailmaklassi lauljaid: nimiosas Moskva Suure Teatri solist tenor Mihhail Agafonov, Hispaania kuninga don Carlo rollis Lõuna-Korea päritolu bariton Hyoung-Kyoo Kang, kes on õppinud muuhulgas Itaalias, ka Jenny Anvelti juures ning teinud kiiret lavakarjääri Euroopas ja Ameerikas. Elvirat laulis rahvusvahelise klassi kuuluv sopran, leedulanna Asta Krikšciunaite. Neljandas peaosas, Hispaania aadliku de Silva rollis esines Eesti esi-bassariton, juubilar Mati Palm.

"Ernani" on ooper, kus aariatele üle mõne minuti korruga aega ei anta: tegevustik nõuab aina erinevaid ansambleid, kooristseene ja suuri kogu lava täitvaid apoteoosilaadseid muusika-

numbreid. Suur roll on täita kooril. Stseenid kooriga olid puhuti sedavõrd haaravad, et ununes tahtagi midagi lavastuslikult rohkemat. Solistide ansambel oli sel etendusel võrdväärsete häälte koostöö ja pakkus suurt rahuldust tõenäoliselt enamusele publikust.

Erilist võrtsi lisas korealasest don Carlo võõrapärane, kuid seda kuninglikum esinemismaneer, mis koos kõrg-professionaalse vokaalkultuuriga kutsus esile spontaanseid heakskiiduaplause. Mihhail Agafonovi võimas ja kaunis tenor hämmastas aga mitte oma *fortega*, vaid sellega, kuidas tema *piano* kandus saali ja rõdude kaugeimassegi nurka.

Lavastaja ja kostümeerija oleksid siiski võinud talle anda rohkem pagendatud aadlimehe varjatud sära ja lihvitud maneeeri, kes ta ju oma päritolult, kasvatuselt ja eetilistelt tõekspidamistelt oli!

Asta Krikšciunaite vokaal oli küll laitmatu, ometi jäi ta ansambelis ajuti nagu kõrvalseisjaks emotsionaalses mõttes. See võis olla ka nii mõeldud rolli aspektist lähtudes, mine tea.

MATI PALM, kes "Ernani" esietendusega alustas oma juubelietenduste seeriat, oli don Ruy Gomez de Silva rollis väga hea! Ta on väitnud, et õppis seda osa Itaalias end koolitamas käies, ja nüüd, alles mõnikümmend aastat hiljem, saab seda ka laval laulda. De Silva ongi noore hingega vana mees ja "Ernani" tege-

OOPER

ERNANI
Giuseppe Verdi

Muusikaline juht ja dirigent: Paul Mägi

Lavastaja: Arne Mikk

Kunstnik: Liina Keevallik

Kostüümikunstnik:
Reili Evart

Osades: Mihhail Agafonov (Venemaa), Vello Jürna, Oleg Orlov (Läti), Hyoung-Kyoo Kang (Itaalia), Aare Saal, Jassi Zahharov, Leonid Savitski, Asta Krikšciunaite (Leedu), Pille Lill, Riina Airene, Mart Madiste ja Mart Laur

Esietendus: 27. jaanuaril Estonias

lastest kõige komplitseeritum ning rolli mõttes raskeim, nõudes mitte ainult head lauljat, vaid ka küpset kunstnikku kõige laiemas tähenduses. Sellele kõrgusele Mati Palm ka tõusis.

"ERNANI" ALUSTAB ESTONIAS oma lavateed. Lavastaja Arne Mikk, muusikaline juht Paul Mägi ja koormeister Elmo Tiisvald on monumentaalse tööga toime tulnud. Tulevased etendused toovad juurde kindlust selle suure lava-aparaadi valitsemisel.

Usku sisendab proovideskuuldu põhjal ka meie oma solistide-peategelaste koosseis: väga hästi laulab-mängib Elvira rolli Pille Lill, kindlasti ei valmista pettumust ka Jassi Zahharov ja Aare Saal kuningana, Leonid Savitski de Silvana ega Vello Jürna ooperi nimitelgelasena.

Armastus ja autunne

► Täna sel päeval tuleb meil möönda kolme erineva ajastu kokkusulatamist ooperis: Victor Hugo ja Giuseppe Verdi järgi toimub "Ernani" tegevus 1519. aastal, mil Karl (Carlos, don Carlo) V krooniti Saksa-Rooma riigi keisriks, aga Verdi lõi oma ooperi aastal 1844.

Aeg teeb nn "korrektiivid(?)" inimeste väärtushinnangutes ning mitmedki asjaolud, mis olid endastmõistetavad 16. sajandil ja idealiseeritavad 19. sajandil, panevad meie aja inimese skeptiliselt õlgu kehitama. Nagu näiteks *au mõiste*, millele on rajatud niihästi "Ernani" pinged kui dramaatiline lõpplahendus.

Kui kuulen inimesi kõnelemas selle ooperi süžee primitiivsusest ja muusika "liigest verdilikust lihtsusest", siis tahaksin asetada kõneleja ette psühholoogilises tähenduses peegli, et ta saaks ise analüüsida, *miks* talle need sajandeid inimlikkust sümboliseerinud mõisted, nagu armastus, au ja võim, juba lahendatud võrranditena tunduvad?

Ja miks kaunikõlaline dramatism muusikas tema jaoks enam küllalt dramaatilisena ei kõla? Kas sõna *au* on ehk saanud sünonüümi sõnaga *populaarsus* ja kas populaarsuse puhul on ehk ükskõik, on see "must" või "valge"?

Kas *au* kui inimese sisemine eetiline norm üldse enam mingit tähendust kannab?

Virve Normet